

Viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA N. SOL. 0

LETO XIII. — STEVILKA 5

MAJ 1980

POŠTINA PLAČANA

**TITO OSTAJA V NAŠEM PROSTORU, V NAŠEM ČASU!
 POD VODSTVOM TOVARIŠA TITA SMO POSTALI TO, KAR SMO!
 TITOV LIK IN TITOVO DELO BOSTA OSTALA STALNO MED NAMI,
 PA TUDI MED BODOČIMI GENERACIJAMI!**

**Tovariš Tito na razstavi »Mir, humanost in prijateljstvo med narodi v Slovenj Gradcu dne 11. septembra 1967
 Tovariš Vinko Cajniko kot predsednik društva Partizan Slovenj Gradec vroča Titu spominski almanah »Telesna
 vzgoja treh dolin« — Mislinjske, Mežiške in Dravske doline**

Spomin na Tita

Moker spomladanski dan je bil,
ko izvem za žalostno novico,
za vse nas prekruto to resnico,
kdo lahko bi žalost v srcu skrnil.

Tvoja borba Tito nam je znana,
že od mladih nog si se boril,
za pravičnost vseh si vedno bil,
Ti in tvoja družba skrbno zbrana.

V naših srcih vedno boš ostal,
živ in plemenit kot res si bil,
saj si boljši »Danes« priporil,
ko zavajevalce si pregnal.

Ni besed, ki bi dovolj zgorovno
opisale Tvoje vneto delo,
ko si vodil domovino belo,
še do konca tvojih dni uporno.

Zlatko Skrubej,
TIP Otiški vrh

Za Tita

V nas vseh je ena sama želja:
»TITO, VRNI SE MED NAS«.
V naših srcih plapolala kot ogenj,
razsipa se kot plaz...

Tako si ponosen!
Tako si močan!
Tvoja podoba je vzor vsem nam.

Zunaj pomlad se prebuja,
narava v vetru dehti;
v nas pa ena se misel prepleta
in prosí, da vrneš se ti.
Radi te imamo...

Ko prve se zvezde na nebu ptižgo,
je misel na tebe močnejša od sanj;
vtisnjena je globoko v srce in kliče:
»TITO, OZDRAVI NAM!«

Ajtnik Branka

Neka deklica iz Velške grape, ki zna ceniti
našo svobodo, naše lepe koroške planine, je
predsedniku Titu sestavila tole pesem za
rojstni dan:

Dragi Tito

Desetletja že pogumno v prvih vrstah stojiš,
od ranega otroštva si spoznaval tegobe življenja
in želja je tvoja bila,
da bi nekoč pravica premagala zlo
resnico ljubeč si napotil se v boj.

Resnico ljubeč si napotil se v boj,
zvest idealom si svojim ostal,
in ko v vodstvo si partije prišel,
tvoj boj se je — šele začel —
a nikdar pred oviro ti nisi klonil!

A nikdar pred oviro ti nisi klonil,
nikdar niti za trenutek predal se brezupu,
Hitlerju odločno napovedal si boj in kmalu
gestapo trepetal je pred tvojim imenom.

Gestapo trepetal je pred tvojim imenom,
ko si uspešno vodil svoj narod
v boj za lepši in boljši čas.
Tudi svoboda je nazadnje prišla,
a bilo še ni konec tvojega boja:
informbiro — tudi to si prebrodil...

Informbiro — tudi to si prebrodil,
samoupravljanje si v deželi svobodni uvedel,
posledice vojnega časa z novim zagonom odpravil
ter domovino nam našo povzdignil v obeh sveta.

Ter domovino nam našo povzdignil v obeh sveta,
ko v vrstah neuvrščenih
boriš se za mir vsega sveta.
Radi imamo te vsi — to pokazat želimo ti vedno
in danes, za tvoj rojstni dan.

In danes za tvoj rojstni dan,
ko niti leta niso ohromila
tvojih prizadevanj za dobro vseh ljudi,
ko še vedno z uspehom državo nam vodiš ti,
ti mladina še dolgo življenje želi.

Ti mladina še dolgo življenje želi,
v sredi med nami
da bi praznoval še mnogo, mnogo rojstnih dni;
želimo ohraniti ideale tvoje in naše vse dni.

Ohraniti ideale tvoje in naše vse dni —
to vedi, obljubili smo vsi.
Za lepo brezskrbno naše življenje
hvaležni smo ti vsi, dragi naš Tito!

MAGISTRALNE

Desetletja že pogumno v prvih vrstah stojiš,
Resnico ljubeč si napotil se v boj —
A nikdar pred oviro ti nisi klonil.
Gestapo trepetal je pred tvojim imenom;
Informbiro — tudi to si prebrodil.
Ter domovino nam našo povzdignil v obeh sveta.
In danes, za tvoj rojstni dan,
Ti mladina še dolgo življenje želi,
Ohraniti ideale tvoje in naše vse dni.

Lojzka Kapelari

Žalni zbor delavcev delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena, dne 6. 5. 1980

Moja razmišljanja v teh žalostnih dneh

Tudi jaz bi rada napisala nekaj o našem Titu. Vem, da tega ne bom znala. Ne bom znala opisati to, kar čutim do njega kot kmetica in to, kar je on vreden. Vseeno bom poskusila. Zlila bi rada na papir bolečino in hvaležnost našemu dragemu Titu.

Ko smo v nedeljo zvečer opravili vsakdanje delo pri živini in se pripravljali na nočni počitek, smo kot po navadi odprli radio, da bi slišali kako je z zdravjem predsednika Tita, ki smo ga vseskozi s skrbjo spremljali. Zaslišali smo žalostno glasbo in tresoči glas napovedovalca. Še preden je povedal do konca, smo doumeli, kaj se je zgodilo. Ko je povedal tisto tujo in kruto besedo — umrl je tovariš Tito, nam je vsem in globoki žalosti zastal dih in kot s kleščami nas je zgrabilo za srce.

Vedeli smo, da bo do tega enkrat prišlo, ker smo vsi minljivi, vendar se nam je zdelo, da človek kot je bil Tito ne sme in ne more umreti.

Težka in žalostna noč je bila za nami vsemi, ki smo ga ljubili.

Naslednji dan smo z veliko bolečino v srcu po radiu in televiziji spremljali zadnje slovo od predsednika Tita iz Slovenije. Grenke solze slovesa so nam nemo polzele po obrazu. Zdelo se nam je, kot da spremljamo k pogrebu lastnega očeta. V srca se nam je naselila velika praznina.

Spominjam se še let otroštva, ko še nisem doumela duše tega velikana in še nisem poznala njegovega plodnega dela. Z otroško radovednostjo sem spraševala starše, zakaj je pri nas v Jugoslaviji za predsednika republike vedno le Tito, zakaj ne volijo koga drugega, kot to delajo po drugih državah. Nasmehnil so se mi in dejali: »Ko boš zrastle, boš spoznala veliko delo našega drugega in neutrudljivega predsednika države. On nam je izbojeval svobodo. On je povezal republike in ustvaril bratstvo in enotnost med jugoslovanskimi narodi v neodvisno in demokratično državo. On nam kaže pravo pot miru in ljubezni med vsemi narodi. On je luč srečnega sveta. Takega predsednika kot ga ima-

mo mi, nima nobena država. Lahko smo zelo ponosni nanj.«

Ko se sedaj spominjam tega vprašanja, me postane sram. Zdaj vem, kdo je bil tovariš Tito. Spominjam se še pripovedovanja babic, kako je bilo včasih hudo, ko so bili eni bogati, drugi pa revni. Koliko je bilo samo beračev, ki so hodili od hiše do hiše in prosjačili. Veliki kmetje so jih morali »rediti« po en teden, mali pa manj. Da danes v naši socialistični deželi tega ni več, vemo, vemo pa tudi, da je to Titova zasluga.

Večkrat se je že zgrnil nad našo državo črni oblak, a naš Tito ga je znal vedno odpihniti, da ni padala toča, da je spet posijalo sonce. Stare ženice so vedno »jamrale«, da bi le vojne ne bilo in dodale: »Dokler bo Tito, smo lahko brez skrbi. On je dober predsednik.«

Vedno je znal sprte države spojiti v mir in sožitje.

Kljub vsemu mislim, da smo lahko brez skrbi, saj nam je dobro začrtal pot, po kateri hodimo, naučil nas je živeti. On je nam še vedno svetla luč in bo tudi v bodoče hodil pred nami.

Kadar je hodil po daljnih deželah sveta in sejal napredek, mir in ljubezen med narodi, smo ga vedno s skrbjo spremljali, da se mu ne bi kaj hudega pripetilo. Kako srečni smo bili, ko smo slišali spet njegov glas in prijazen nasmeh, ko se je srečno vrnil v domovino.

Ponosni smo, da je bil ta veliki človek prav naš. Kako ga ljubijo tudi tuji narodi in spoštujejo.

Sedaj je ugasnilo njegovo življenje. A njegov duh bo vedno svež in mlad ostal med nami.

Večna slava junaku velikega sveta.

Tako, napisala sem, kar mi je narekovalo srce. Vem, da so moje besede plitve in skromne. Sem pač preprosta kmetica brez izobrazbe, zato prosim, da mi mojih napak ne zamerite. Vem, da bi morala za njega napisati lepše in bolj čustveno. A mi ne uspe.

Naj vam povem, da imamo v veži obešeno veliko sliko našega drugega Tita. Vedno smo bili ponosni na to lepo sliko.

Mihaela Lenart

Ali preveč investiramo, ali premalo ustvarjamo?

UVODNE MISLI

Namen te posebne informacije je seznaniti slehernega delavca v naši »Lesni«, kako gospodarimo v temeljnih organizacijah z denarjem — lastnim, ki ga prigospodarimo s proizvodnjo in z najetimi krediti. Prav tako želimo delavce seznaniti, koliko in kam smo investirali v zadnjem letu, koliko znašajo naši neodplačani krediti za investicije in redno poslovanje in kakšne so realne finančne možnosti v »Lesni« za nadaljnji razvoj in normalno redno poslovanje.

Vsaka temeljna organizacija dobiva sicer sproti tromesečne in letne podrobne informacije za svoje poslovanje z denarjem in krediti ter žiro računom, zato je namen te informacije v celovitosti za delovno organizacijo in nekaj podatkov tudi za vse temeljne organizacije.

Uvodoma lahko ugotavljamo, kar nam potrjuje tudi poročilo o rezultatih zaključnega računa za leto 1979 in predlog proizvodnega plana za leto 1980, predvsem naslednje:

1. Po letnem celotnem prihodu smo postali velika delovna organizacija, tudi letna rast celotnega prihodka je vsako leto zelo visoka. Prav tako je visoka zaposlenost in tudi rast zaposlenosti v zvezi s povečevanjem fizičnega obsega proizvodnje.

2. Žal pa se ob visokem povečevanju proizvodnje delež akumulacije, ki je namenjena za večanje lastnega poslovnega sklada za razširitev materialne osnove — za nadaljnji razvoj, vsako leto celo zmanjšuje.

3. Želje in potrebe za nadaljnji razvoj temeljnih organizacij pa so istočasno postale večje, vsestranske in razdrobljene in tudi drzno drage, kot da lahko v nekaj letih nadoknadimo vso zgodovinsko zaostalost lesne industrije na tem koroškem področju.

4. Ta nasprotja med realnimi finančnimi in kadrovskimi možnostmi za investicije na eni strani in željami razvoja na drugi ter med finančnimi možnostmi in dejanskimi potrebami razvoja lesne predelave z ekonomsko perspektivo v »Lesni« so osnovni vzrok:

- za preveč začelih in zato nedokončanih investicij,
- za popolno odvisnost delovne organizacije od pridobivanja kreditov za investicije in za redno poslovanje,
- za že sedanjo prezadolženost s krediti za investicije in za obratna sredstva,
- zadnje leto pa tudi že za stalno večji riziko zmožnosti rednega odplačevanja zapadlih kreditov.

FINANCIRANJE INVESTICIJ V LETU 1979

Najbrž že sam pristop k vsakoletnemu investicijskemu planu v Lesni ni pravilen. Nesprejemljivo je, da se proizvodni letni plan predlaga in sprejema na temeljnih organizacijah ločeno od investicijskega in posebej za stanovanjsko izgradnjo ter sredstva skupne porabe. Proizvodni in investicijski plan sta vendar izjemno povezana, saj stroški amortizacije (minimalne in pospešene) v proizvodnem planu pomenijo glavni lastni tekoči vir za investicije v enostavno in razširjeno reprodukcijo in za odplačilo že zapadlih kreditov.

V Lesni se pojavlja z vsakoletnim investicijskim planom tudi problematika zaradi:

- nevsklajenosti investicij med TOZD glede prioritete,
- premalimi lastnimi in združenimi sredstvi za nove investicije,
- vsakoletnih nezmožnosti nekaterih temeljnih organizacij, da z ustvarjenimi lastnimi viri odplačajo zapadle obveznosti za kredite,
- stalnega prenašanja nepokritih in prekoračenih investicij iz prejšnjega leta v vsako novo leto,
- v letu 1979 so se poleg gornjih problemov pojavili še novi, ki so bili povezani z bojaznijo, ali bomo lahko pridobili nove kredite v potrebnih in zaprosenih višinah.

Vsi našeti problemi so v letu 1979 še znatno podaljšali rok predlaganega in sprejetega letnega investicijskega plana in s tem še dodatno zmanjšali možnosti resnične realizacije vseh v planu predvidenih investicij.

Večje težave so v letu 1979 povzročale tudi spremenjene oz. povečane predračunske vrednosti večjih investicij v »Lesni«. Predračunske vrednosti investicijskih programov so bile povečane predvsem zaradi:

- podražitev ob visoki inflacijski stopnji, predvsem gradbenih del;
- zaradi dodatnih del, ki niso bila predvidena v prvotnih investicijskih programih;
- zaradi dodatnih del, ki jih zahtevajo inšpekcijske službe in tudi
- zaradi naknadnega spreminjanja raznih gradbenih in tehnoloških rešitev v prvotnih investicijskih programih.

Gornje spremembe se zlasti nanašajo na naslednje večje investicijske programe:

1. **Lesno predelovalni kompleks Radlje**, (Meles, Ž. Vuhred in TSP Radlje), ki je bil prvotno programiran v višini 308.300.000 za osnovna in obratna sredstva, v mesecu aprilu 1979 so bila z aneksom zagotovljena denarna sredstva v banki in v okviru TOZD v »Lesni« s predračunsko vrednostjo din 390.000.000, po naknadnem pridobivanju projektne dokumentacije pa se je tudi ta predračunska vrednost stalno povečevala in končne prekoračitve še niso povsem razčiščene.

2. **Za investicijski program TP Prevalje** so bila že v letu 1978 v celoti zagotovljena finančna sredstva s tako imenovanim »sanacijsko-investicijskim programom« v višini din 50.257.560. Taka predračunska vrednost je zagotavljala temeljni organizaciji zelo ugodno strukturo financiranja investicije z združenimi sredstvi Slovenijales, s sanacijskimi krediti sklada skupnih rezerv, bančnimi in zavarovalničnimi krediti zavarovalnic pa krediti izvajalcev. Vendar se je predračunska vrednost povečala že v začetku leta 1979, torej pred koriščenjem odobrenih sredstev iz prvega programa.

Končno so investicijo konec leta 1979 še enkrat obravnavali na samoupravnih organih TOZD in pri banki in to s končno predračunsko vrednostjo 114.387.086 din.

3. **Investicijski program Žage Mušenik** je znašal prvotno din 50.000.000, tekem začetka leta 1979 pa je bil predračun povečan na din 94.050.000, ki zaradi povečanja vsebuje tudi več nesigurnih virov za pokritje take investicije. Tudi tako povečanje je eden iz med vzrokov, da za investicijski program pri banki še vedno niso zagotovljena denarna sredstva in doslej še niso odobreni krediti, razen devizni za uvoženo opremo.

4. Investicijski program rekonstrukcije in povečanja obsega proizvodnje stropnih oblog in podbojev v TOZD TP Pameče

	Osnovna sredstva	Obratna sredstva	Skupaj
— Prvotna predračunska vrednost	72,342.454	5,880.800	78,196.254
— Pri banki zagotovljena denarna sred. predrač. v letu 1978	90,341.000	14,013.000	104,354.000
— Končna predrač. vred. (končane investicije)	112,424.000	39,168.000	151,592.000

Za razliko višje predračunske vrednosti še niso zagotovljena denarna sredstva, potrebni so dodatni dolgoročnejši krediti banke. Problematika naraščajočih predračunskih vrednosti investicij v »Lesni« je bila v letu 1979 še večja, ker je sovpadala z omejitvenimi ukrepi bank od 1. maja 1979 dalje. Zaradi zakonskih omejitev z določenimi limiti v bankah so ostale nerešene vloge za odobritev kreditov od 26. aprila 1979 do konca leta 1979:

- za razvojno investicijski program TP Prevalje,
- za transportno opremo TOZD Transport.

Še do danes nerešene vloge pri banki:

- za investicijski program Žage Mušenik,
- za gradbeno opremo TOZD Gradnje,
- sanacijski program za obratna sredstva.

Nasprotno pa smo za vso uvozno opremo po istih investicijskih programih, vendar takrat še po prvotnih, manjših predračunskih vrednostih, že v letu 1978 najeli potrebne devizne kredite na podlagi uvoznih dovoljenj in s tem omogočili pravočasni uvoz opreme. Takrat ob uvozu opreme še ni bilo znano, da se bodo predračunske vrednosti investicijskih programov bistveno povečale, še manj pa je bilo prisotno, da bodo vplivali razni predpisi na omejevanje investicij v bankah.

Velik delež kreditov v letu 1979 za vse našete investicijske programe se nanaša na sredstva Območne zavarovalne skupnosti Maribor — skupno din 70.000.000, od tega za:

— Lesno-predelovalni kompleks Radlje	20.000.000
— Tovarna pohištva Pameče	10.000.000
— Transport in servisi	5.000.000
— Gozdne prometnice	10.000.000
— TP Prevalje	10.000.000
— Žaga Mušenik	5.000.000
— DSSS — za računalniško opremo	10.000.000

ki pa so prav tako odobrena pri Temeljni koroški banki Slovenj Gradec in prav tako spadajo v omejitvene ukrepe.

V nadaljevanju dajemo nekaj številčnih pregledov o dejanski porabi odobrenih sredstev za večje investicije in sicer po glavnih namenih in po letih koriščenja v primerjavi s predračunskimi vrednostmi investicij.

PREGLED KORIŠČENIH FINANČNIH SREDSTEV INVESTICIJE V TOVARNI POHIŠTVA PAMEČE z 31. 3. 1980

	k o r i š č e n j e				predračun
	proizvodna hala	skladišče got. izd.	furnirja skladišče	s k u p a j	predračun
gradbena dela	40.295.727	5.305.063	2.482.628	48.083.418	48.610.286
domača oprema	1.612.604	1.397.512	—	3.010.116	2.986.934
uvožena oprema + carina	34.536.010	—	—	34.536.010	31.234.925
ostalo	3.800.593	99.670	100.000	4.000.263	3.370.614
SKUPAJ	80.244.934	6.802.245	2.582.628	89.629.807	86.202.759
4,8 % energetika				4.302.231	4.137.733
				93.932.038	90.340.492
dodatna osnovna sredstva				18.491.962	
skupaj osnovna sredstva				112.424.000	
trajna obratna sredstva				39.168.000	14.013.000
VSEGA:				151.592.000	104.353.492

od tega korišчено:

— v letu 1978	75.205.294
— v letu 1979	65.577.799
— v letu 1980	10.808.917
skupaj	151.592.000

PREGLED KORIŠČENIH FINANČNIH SREDSTEV INVESTICIJE V TOVARNI POHIŠTVA PREVALJE z 31. 3. 1980

	koriščenje	predračun (brez par)
gradbena dela	6.512.794	35.265.981
domača oprema	7.692.258	15.099.899
uvožena oprema + carina	16.354.981	16.252.136
ostalo	2.435.487	5.527.104
skupaj	32.995.520	72.145.120
4,8 % energetika	1.583.785	3.462.966
skupaj osnovna sredstva	34.579.305	75.608.086
trajna obratna sredstva	26.350.000	38.779.000
VSEGA	60.929.305	114.387.086

od tega korišчено:

— v letu 1978	15.638.068
— v letu 1979	40.343.812
— v letu 1980	4.947.424
	60.929.305

PREGLED KORIŠČENIH FINANČNIH SREDSTEV ZA LESNOPREDELOVALNI KOMPLEKS RADLJE Z 31. 3. 1980

	skladišče got. izd.	Tovarna TSP	TSP skupaj	Žaga Vuhred	Meles	koriščenje skupaj LPK	predračun (brez par)
gradbena dela	11.851.112	—	11.851.112	19.562.629	—	31.413.742	141.926.000
domača oprema	2.504.800	—	2.504.800	107.500	—	2.612.300	59.756.000
uvožena oprema + carina	43.266	21.215.508	21.258.774	9.174.061	1.722.288	32.155.123	70.675.000
ostalo	5.273.880	6.797.598	12.071.478	14.515.925	1.790.984	28.378.387	37.507.000
skupaj	19.673.058	28.013.106	47.686.164	43.360.115	3.513.272	94.559.551	309.864.000
4,8 % za energ.	944.307	1.344.629	2.288.936	2.081.286	168.637	4.538.850	14.872.000
skupaj OS	20.617.365	29.357.735	49.975.100	45.441.401	3.681.909	99.098.410	324.736.000
trajna Obs						29.536.000	71.200.000
VSEGA						128.634.410	395.936.000

od tega korišчено:

— v letu 1976	171.366
— v letu 1977	1.332.129
— v letu 1978	33.694.432
— v letu 1979	91.199.614
— v letu 1980	2.236.869
Skupaj	128.634.410

V celotni delovni organizaciji »Lesne« je bilo v letu 1979 za večje neto investicije skupno porabljenega denarja (lastnega in iz kreditov) **din 154,648,364,—**.

Od tega za naslednje večje namene in za naslednje temeljne organizacije:

Gozdne ceste	
— pri Gozdarstvu Mislinja	1,693.976
— pri Gozdarstvu Slovenj Gradec	613.300
— pri Gozdarstvu Črna	8,635.047
— pri gozdarstvu Radlje	574.022
— pri TOK Slovenj Gradec	4,951.636
— pri TOK Dravograd	424.270
— pri TOK Ravne	4,810.633
— pri TOK Radlje	1,711.267
— pri Turizmu — cesta Legen—Pungart	3,000.000
	26,414.153

Nakup zemljišč	
— Gozdarstvo Črna	2,534.844
— Gozdarstvo Radlje	539.731
— Tovarna pahištva Pameče	441.160
— Meles (projektivne storitve in skupni stroški po sporazumu)	1,704.925
— Transport in servisi — trans. oprema	2,683.784
— Gradnje — gradbena oprema	4,676.499
— Žaga Mušenik (nova investicija uvožena oprema in stroški projektiranja)	13,095.721
— Žaga Vuhred — novogradnja Ž. Vuhred	28,456.425
— TSP Radlje	
— skladišče gotovih izdelkov	5,831.518
— skupni stroški	444.180
— Tovarna TSP (uvozna oprema, projekt. storitve	21,353.972
— skupni stroški	6,486.586
	34,116.258

— Tovarna ivernih plošč Otiški vrh	
— tehnološke izboljšave, linija oplemenitenja, kurjenje skorij	1,431.795
— Toyarna pahištva Pameče	
— nadaljevanje in dokončanje investicijskega programa »Modernizacije povečanja proizvodnje in razširitev asortimana furniranega stavbnega in ploskovnega pahištva:	
— proizvodna hala	12,474.357
— skladišče gotovih izdelkov	4,392.031
— skladišče furnirja	1,002.641
— zunanja ureditev	7,331.159
	25,200.189
— Tovarna pahištva Prevalje	
— rekonstrukcija in modernizacija TP Prevalje	13,352.874
Vse skupaj	154,648.363

Problematika prenizkih lastnih virov za investicije in združevanja sredstev znotraj delovne organizacije in izven delovne organizacije

Delovna organizacija je kot zbir vseh temeljnih organizacij za leto 1979 sprejela investicijski plan, ki je bil osnovan na izredno malih lastnih sredstvih, na delu združenih sredstev in v glavnem na novih kreditih.

Samo nekaj števil:

Lastni viri za leto 1979 so bili	planirani viri	doseženi lastni viri
1. minimalna amortizacija:	86,123.000	81,601.000
2. pospešena amortizacija:	39,000.000	16,000.000
3. ostvarjen poslovni sklad po ZR 78in 79	5,245.000	8,604.000
Neizvršen plan — premalo ustvarjenih lastnih investicijskih virov za		24,163.000

Največji izpad planirane pospešene amortizacije je bil pri temeljni organizaciji Pameče (za din 16,055.000) in tovarne ivernih plošč Otiški vrh (za din 5,500.000) zaradi večjih stroškov poslovanja v primerjavi s planiranimi.

Kljub temu so bila tako planirana investicijska sredstva porabljena tekom leta, ko še ni bilo znano da pospešena amortizacija ne bo ustvarjena. Posledica tega: premalo denarja na žiro računih teh temeljnih organizacij in problem tekoče likvidnosti ter prenašanje problema primanjkljaja sredstev v letošnji investicijski plan.

V letu 1979 je bilo kvalitetno **združenih sredstev** s kupcem Slovenijales s sklenitvijo SS skupno din 40,000.000, s plačilom sredstev v letu 1979 din 23,300.000, od tega:

— za TP Pameče	din 13,300.000 in (1,700.000 din za obr. sred.)
— za TP Prevalje	din 5,000.000
— za Žago Vuhred	din 5,000.000

Združena sredstva so bila dogovorjena na skupnih dolgoročnih interesih za naše investicijske programe, zlasti za povečane skupne možnosti izvoza naših izdelkov.

Samoupravni sporazum je sklenjen na dohodkovnih odnosih in z dogovorjeno udeležbo na skupnem dohodku in tudi z našo obvezo za združevanje sredstev v razširitev prodajne mreže Slovenijalesa. To združevanje sredstev je bilo tudi osnova za prioriteto odobritve kreditov za naše investicijske programe pri banki. Čeprav so nam ta združena sredstva veliko pripomogla k izboljšanju strukture virov je razumljivo, da je skupni znesek teh združenih sredstev premali v primerjavi z novimi predračunskimi vrednostmi naših investicij.

Istočasno je bil v letu 1979 vrnjen združen znesek Agroservisu za TIP Otiški vrh din 15,000.000 in prekinjen SS o dohodkovnih odnosih.

V okviru temeljnih organizacij v DO je bilo v letu 1979 združenih znatno več sredstev kot v preteklem letu. Skupno din 17,515.000 v obliki kvalitetnih interesnih, dohodkovnih odnosov (za nabavo transportne in gradbene opreme gozdarskih TOZD in za investicije v žago Mušenik prav tako od gozdarskih temeljnih organizacij), medtem ko je bil znesek din 5.725/m združen v delovni organizaciji v obliki kreditnih odnosov, vendar za konkretne namenske investicije.

Razmerje virov za financiranje investicij v letu 1979 je bilo torej:

	planirano		izvreno	
	znesek	razmerje	znesek	razmerje
1. lastna sredstva				
— amort. in posl. sklad	130,368.000		106,205.000	
— manj odpl. kreditov	—68,134.000		—71,006.000	
— manj prenešene prekoračitve iz leta 1978	—37,687.000		—37,687.000	
	24,547.000	6 %	2,488.000	—
2. združena sredstva izven DO	23,300.000	6 %	23,300.000	8 %
3. tuji viri — krediti	338,838.000	88 %	266,462.000	92 %
Skupaj odobreni viri inv.	386,685.00	100 %	287,274.000	100 %

Navedena struktura nam ponovno dokazuje popolno odvisnost naših investicij in vsake nabave osnovnih sredstev za obnavljanje stare opreme (za kar naj bi prvenstveno služila minimalna amortizacija) in za nove investicije v celoti od novih kreditov.

Pri tem moramo upoštevati, da so temeljne organizacije gozdarstva in žag tudi v letu 1979 razpolagale z lastnimi sredstvi za investicije in so torej investicije TOZD lesne predelave še v večji meri kot 90 % odvisne od kreditov.

Tudi združena sredstva v razmerju 8 % predstavljajo izredno mali delež v naših investicijah. Verjetno je moč iz teh podatkov tudi ponovno ugotoviti da ne zmoremo tako velik obseg zastavljenih investicij, ker nam to naše finančne zmožnosti ne dopuščajo. Zato je toliko razumljivejše, da ne bi smeli odstopati od

že tako nizko zastavljenega plana ustvarjenih lastnih sredstev za investicije v obliki pospešene amortizacije, ki je privedla posamezne temeljne organizacije in s tem tudi celotno delovno organizacijo v ponovni primanjkljaj investicijskih sredstev — prekoračitev konec leta 1979 za din 28,197.000 ali vnaprej porabljen denar.

Ta prekoračitev ima poleg posledic nelikvidnega poslovanja celotne »Lesne« tudi prve negativne osnove za investicijski plan letošnjega leta 1980.

Pregled zadolženosti za investicijske kredite v »Lesni« in nekaterih temeljnih organizacijah

V naši nadaljnji analizi zadolžitve izhajamo iz stanja koriščenih kreditov in neodplačanih kreditov za investicije konec leta 1979. To pomeni da v nadaljnjem še ne upoštevamo odobrene in še neizkoriščene kredite:

Npr.: za LPK Radlje (doslej še zelo malo — ca. 25 % koriščenih kreditov) za TP Prevalje kjer je koriščenih le ca. 50 % od odobrenih kreditov, TOZD Transport, kjer odobreni krediti za transportno opremo še sploh niso koriščeni itd.

Skupno stanje neodplačanih kreditov za investicije 31. 12.1979 znaša za celotno Lesno (brez Nove opreme) din 367.527.359.

stanje premoženja osnovnih sredstev istega dne po revalorizirani sedanji vrednosti brez vrednosti gozdov in zemljišč znaša din 1.071.202.967,

kar pomeni, da je v »Lesni« še 34 % vsega investicijskega premoženja neodplačanega.

Sam odstotek bi bil še skrajno sprejemljiv, v kolikor bi imeli večje investicije dokončane in v kolikor za te ne bi potrebovali dodatnih kreditov in, če bi vzporedno dosegali večjo akumulacijo za možnost odplačevanja teh kreditov vsako leto.

Zato moramo v nadaljnjem nujno analizirati zadolženost v primerjavi naše letne zmožnosti odplačevanja kreditov. Ugotovitve so naslednje:

V letu 1979 je bilo v celotni DO za zapadla odplačila kreditov (brez obresti) že zaseženih sredstev celotne amortizacije in ostanka čistega dohodka kar 79 %. To pomeni, da nam je za razširjeno reprodukcijo ostalo le mali delež lastnih sredstev.

V letu 1980 je ta delež obveznosti za odobrene kredite še večji, čeprav so koriščeni krediti znatno izpod odobrenih pri banki.

Tudi, če bomo v celoti ustvarili planirano minimalno in pospešeno amortizacijo za leto 1980, obveznosti za odplačila kreditov

letos že presegajo naša investicijska sredstva — odstotek obveznosti (din 143,144.000) v razmerju sredstev (din 132,137.000) znaša 108 % poleg nepokritega primanjkljaja, oziroma prekoračitev investicijskih sredstev iz leta 1979.

Ugotovljena nezmožnost celotnega odplačila naših obveznosti za že porabljene kredite je razvidna tudi iz predloga proizvodnega plana leta 1980, kjer so ugotovljeni zneski po posameznih TOZD (glej zadnji »Viharnik«!).

Še bolj problematična je ugotovitev, da naše letne obveznosti presegajo zmožnosti tudi za naslednjih 5 let drugega srednjeročnega obdobja.

Upoštevane obveznosti za odplačila po doslej koriščenih kreditnih pogodbah (brez nedokončanih investicij) naslednjih pet let do l. 1985 znašajo 406,565.000 (brez obresti) za investicijske kredite skupno s trajnimi obratnimi krediti.

Ta znesek primerjamo z ocenjeno amortizacijo naslednjih pet let ca. din 500.000.000 (osnove brez nedovršenih investicij) ugotovljamo, da je kar 81 % predvidene amortizacije že vnaprej porabljene za odplačila obstoječih kreditov poleg obresti. Torej nam bo le ca. 20 % amortizacije letno — vendar šele po letu 1983 — ostajalo za vso obnovitev obstoječe opreme za vso dodatno nabavo osnovnih sredstev in za nadaljnji razvoj. Kolikor bomo še naprej koristili dodatne kredite, se bodo te letne obveznosti za njihov delež v sredstvih še povečale.

Zato je nujna naloga v »Lesni«, da bodo investicijske naložbe, ki jih izvajamo v glavnem iz kreditov, tu res polno koristile in da bomo rentabilno poslovali ter s tem ustvarili večjo akumulacijo.

Razumljivo je namreč, da nezmožnost odplačila zapadlih kreditov ob roku prav tako pomeni izgubo poslovanja, ki je potrebna sanacije in da je odgovornost za ustvarjanje virov za sprejete obveznosti po kreditnih pogodbah prevzela vsaka posamezna TO ob najemu kredita.

Ali so delavci dovolj tehtno razpravljali o najemanju kreditov za posamezne investicije in o obvezah odplačevanja le-teh?

V nadaljevanju dajemo številčni pregled obveznosti za odplačila kreditov (brez obresti) v razmerju s sredstvi v letu 1979 in 1980 in v razmerju vrednosti premoženja osnovnih sredstev na dan 31. 12. 1979 po posameznih temeljnih organizacijah.

Prav tako dajemo rekapitulacijo obveznosti odplačil in obresti vseh vrst kreditov odobrenih na dan 31. 12. 1979 po letih do 1985 in po TOZD.

PREGLED OBVEZNOSTI ZA ODPLAČILO KREDITOV (BREZ OBRESTI) V RAZMERJU SREDSTEV PO TOZD

	Zadolženost v razmerju vrednosti premoženja osnovnih sredstev 31.12.1979	Delež obveznosti za odplačilo kreditov v sredstvih za investicije		Delež obveznosti za odplačilo kreditov v sredstvih za investicije	
		obveznosti sredstva	delež v %	obveznosti sredstva	delež v %
		l e t o	1 9 7 9	l e t o	1 9 8 0
GO Mislinja	10%	234	/ 1,230 = 19%	356	/ 1,596 = 26%
GO Slovenj Gradec	11%	232	/ 1,078 = 22%	305	/ 1,316 = 23%
GO Črna	13%	978	/ 4,957 = 20%	2,400	/ 6,066 = 40%
GO Radlje	21%	1,066	/ 3,190 = 33%	1,474	/ 3,559 = 41%
CLS Otiški vrh	42%	4,649	/ 5,479 = 85%	4,716	/ 6,500 = 73%
OK Slovenj Gradec	7%	542	/ 2,301 = 24%	658	/ 3,049 = 22%
OK Dravograd	6%	74	/ 816 = 9%	154	/ 899 = 17%
OK Ravne	11%	626	/ 2,169 = 29%	632	/ 2,498 = 25%
OK Radlje	9%	482	/ 1,506 = 32%	644	/ 1,624 = 40%
Transport in servisi	43%	4,420	/ 5,722 = 77%	8,818	/ 8,566 = 103%
Gradnje	43%	1,078	/ 3,304 = 33%	1,506	/ 2,373 = 63%
Turizem	57%	3,811	/ 3,154 = 121%	10,009	/ 3,523 = 284%
Zaga Mislinja	-	52	/ 1,086 = 5%	60	/ 1,536 = 4%
Zaga Otiški vrh	2%	630	/ 3,407 = 18%	721	/ 4,027 = 18%
Zaga Mušenik	60%	340	/ 1,398 = 24%	1,578	/ 448 = 352%
Zaga Vuhred	71%	802	/ 1,783 = 45%	4,430	/ 2,003 = 221%
TIP Otiški vrh	32%	28,465	/ 33,205 = 86%	33,202	/ 33,796 = 98%
TP Pameče	64%	12,186	/ 9,250 = 132%	27,464	/ 33,500 = 82%
TP Prevalje	66%	3,267	/ 3,290 = 99%	12,635	/ 5,208 = 243%
TSP Radlje	65%	1,404	/ 1,605 = 87%	5,090	/ 550 = 925%
TO Podvelka	29%	12,939	/ 9,369 = 138%	26,287	/ 9,700 = 271%
SKUPAJ "LESNA"	34%	78,277	/ 99,299 = 79%	143,144	/ 132,137 = 108%

Pripomba: — V obveznostih še niso upoštevane prekoračitve investicij prenešene iz leta 1979 v leto 1980, ki znašajo še dodatno obvezo pokritja — skupaj za »Lesno« din 28,197.000.—

— Gornji podatki sredstev za leto 1980 temeljijo tudi na celotni izvršitvi planirane minimalne in pospešene amortizacije.

REKAPITULACIJA OBVEZNOSTI ODPLAČIL IN OBRESTI VSEH VRST KREDITOV ODOBRENIH NA DAN 31. 12. 1979

PO LETIH od 1980 do vključno 1985

T O Z D	Stanje kredita 31.12.1979	leto 1980			leto 1981		
		odplačila	obresti	teč.razlike	odplačila	obresti	tečajne reazl.
GO Mislinja	2,402.475	335.679	165.148		307.886	151.218	
GO Slovenj Gradec	2,818.291	305.084	144.728		335.874	140.742	
GO Črna	13,119.826	2,400.531	1,001.562		1,517.727	903.668	
GO Radlje	6,507.182	1,474.076	1,724.944	176.156	5,186.305	3,092.073	52.367
CLS Otiški vrh	11,931.605	4,716.502	1,193.641	191.105	4,281.124	717.239	95.559
OK Slovenj Gradec	5,131.741	657.519	357.798		687.450	305.798	
OK Dravograd	1,666.922	154.359	174.725		261.976	194.032	
OK Ravne	7,070.872	631.751	546.512		702.987	545.838	
OK Radlje	3,386.749	649.452	331.988		727.598	273.243	
Transport in serv.	13,420.642	8,818.525	2,627.716	1,159.566	7,037.738	3,289.802	111.623
Gradnje	2,711.663	1,506.276	286.588	169.881	1,212.984	175.991	22.357
Turizem	48,116.803	10,009.184	2,192.273	503.115	3,936.972	1,557.566	395.357
Žaga Mislinja	307.036	59.522	19.532		60.023	14.703	
Žaga Otiški vrh	1,028.964	720.492	204.548	23.871	1,131.175	235.334	23.871
Žaga Mušenik	12,450.882	1,577.958	1,504.197	247.901	2,721.894	1,351.817	199.209
Žaga Vuhred	33,601.522	4,430.005	7,397.136	226.381	11,537.284	6,254.068	157.855
TIP Otiški vrh	66,056.886	33,202.931	11,808.147	14,492.484	21,378.344	7,148.016	14,343.043
TP Pameče	89,073.118	27,463.809	10,175.886	692.254	21,879.974	8,714.562	415.757
TP Prevalje	51,796.200	12,635.001	7,353.890	247.136	20,843.120	9,473.346	190.910
TSP Radlje	48,652.488	4,390.967	10,778.340	113.582	12,227.388	14,908.108	227.167
TO Podvelka	63,770.240	26,286.954	3,803.974	680.617	13,794.697	3,247.568	125.963
Blagovni promet	4,740.847	2,862.298	2,409.978		1,881.145	1,703.375	
Skupne službe	44.169	44.169	3.984				
Skupaj Lesna	489.807.123	145.333.044	66.207.235	18.924.056	133.651.665	64.398.107	16.361.044
Od tega:							
Skupaj Gozdarstvo	70,167.968	21,649.754	8,555.350	1,696.711	22,259.649	9,789.644	281.908
Skupaj lesna indust.	371,522.352	113,674.106	55,459.612	16,724.229	107,455.044	53,050.897	15,683.778
Skupaj turizem	48,116.803	10,009.184	2,192.273	503.116	3,936.972	1,557.566	395.357

T O Z D	leto 1982			leto 1983		
	odplačila	obresti	teč.razlike	odplačila	obresti	teč.razlike
GO Mislinja	286.387	126.639		309.237	102.389	
GO Slovenj Gradec	356.541	118.396		372.948	94.247	
GO Črna	1,114.853	794.639		1,197.490	708.698	
GO Radlje	6,326.071	2,997.303	21.350	7,136.837	2,193.889	
CLS Otiški vrh	2,062.154	283.294		1,349.622	51.480	
OK Slovenj Gradec	366.258	262.019		278.713	236.496	
OK Dravograd	233.955	170.837		248.874	149.105	
OK Ravne	786.419	507.594		831.767	447.784	
OK Radlje	761.555	220.292		623.900	166.029	
Transport in servi.	7,417.545	2,631.910		5,662.033	1,811.283	
Gradnje	893.386	74.350		186.732	10.239	
Turizem	3,108.367	1,308.754	193.653	2,505.707	1,122.101	68.253.
Žaga Mislinja	60.555	10.196		61.119	5.557	
Žaga Otiški vrh	972.564	127.904		552.098	32.648	
Žaga Mušenik	2,722.508	1,032.382	199.209	2,723.159	712.910	199.209
Žaga Vuhred	14,613.025	6,633.946	157.855	16,433.268	5,224.351	157.855
TIP Otiški vrh	13,744.188	5,579.789	3,866.239	10,948.908	4,491.129	1,287.242
TP Pameče	17,232.001	6,912.326	415.757	16,662.429	5,156.109	415.757
TP Prevalje	23,266.787	9,927.088	190.910	21,970.035	7,998.371	190.910
TSP Radlje	23,332.158	23,418.272	227.167	44,037.851	19,227.731	227.167
TO Podvelka	13,496.143	3,348.423	84.540	10,741.242	2,643.738	84.540
Blagovni promet	2,513.431	2,150.852		2,078.072	1,914.574	
Skupne službe						
Skupaj Lesna	135,666.851	68,637.206	9,247.553	146,912.041	54,500.858	2,630.936
Od tega:						
Skupaj gozdarstvo:	20,605.124	8,187.273	109.443	18,198.153	5,971.639	-
Skupaj lesna ind.	111,953.360	59,141.179	9,090.140	126,208.181	47,407.118	2,562.682
Skupaj Turizem	3,108.367	1,308.754	47.970	2,505.707	1,122.101	68.254

T O Z D	leto 1984			leto 1985		
	odplačila	obresti	tec.razlike	odplačila	obresti	tec.razlike
GO Mislinja	241.633	77.333		61.740	59.758	
GO Slovenj Gradec	316.912	70.995		177.637	53.474	
GO Črna	1,099.197	618.397		611.302	543.848	
GO Radlje	6,820.205	1,525.301		5,390.966	961.367	
CLS Otiški vrh	-	-		-	-	
OK Slovenj Gradec	247.772	219.484		268.207	204.738	
OK Dravograd	259.555	126.440		102.435	106.931	
OK Ravne	850.263	383.634		430.071	328.074	
OK Radlje	595.978	120.246		228.370	83.287	
Transport in servisi	3,399.413	1,360.895		3,689.434	997.255	
Gradnje	2.516	700		2.540	636	
Turizem	2,287.238	1,019.162		2,279.952	930.366	
Žaga Mislinja	17.897	1.853		18.048	1.068	
Žaga Otiški vrh	30,823	3,224		31,158	1,652	
Žaga Mušenik	2,673.267	394.517	199.209	16,196	942	
Žaga Vuhred	17,501.974	3,583.228	157.855	12,526.103	1,869.240	
TIP Otiški vrh	5,282.151	3,684.861	56.292	4,900.209	3,204.737	
TP Pameče	15,585.617	3,443.928	415.757	5,905.543	1,713.866	
TP Prevalje	20,758.241	6,058.174	190,910	13,270.386	4,127.483	
TSP Radlje	41,624.679	15,046.526	227.167	36,659.494	11,150.182	
TO Podvelka	6,609.948	2,034.210		2,669.390	1,649.955	
Blagovni promet	2,247.454	1,745.192		2,730.648	1,561.998	
Skupne službe						
Skupaj Lesna	128,452.733	41,518.300	1,247.192	91,964.829	29,550.857	-
Od tega:						
Skupaj Gozdarstvo	13,833.444	4,503.425		10,957.702	3,339.368	-
Skupaj lesna indust.	112,332.051	35,995.713	1,247.192	78,727.175	25,281.123	-
Skupaj turizem	2,287.238	1,019.162		2,279.952	930.366	-

KAKŠNE SO OSNOVE IN MOŽNOSTI INVESTICIJ ZA LETO 1980 IN PROBLEMATIKA V ZVEZI S TEM

V leto 1980 prihajamo z nekritim primanjkljajem investicijskih sredstev iz leta 1979 in z velikimi obveznostmi za odplačilo kreditov. Na drugi strani se amortizacija kot vir za investicije po predlogu proizvodnega plana za leto 1980 ni bistveno povečala.

Seveda ne velja to za vse TOZD, ampak predvsem za temeljne organizacije finalne lesne predelave.

Skratka, osnove in možnosti za nove nabave osnovnih sredstev in nadaljnje investicije so za letošnje leto celo negativne, ne samo minimalne. Podrobni številčni pregledi teh možnosti oziroma velikih primanjkljajev sredstev po posameznih TOZD so bili posredovani vsaki TO. Razumljivo je, da moramo investicijske možnosti uskladiti v okviru vseh TOZD v Lesni in skupno pokriti obveznosti za odplačila kreditov. Najbrž bo nujno še ponovno poiskati vse morebitne rezerve v stroških predloga proizvodnega plana za možnosti večje pospešene amortizacije.

Pred vskladitvijo in pokritjem investicijskega plana vseh TOZD ni mogoče vršiti nobenih nabav osnovnih sredstev, kot je sklenil v stabilizacijskih ukrepih tudi DS DO.

In kaj bo z nadaljevanjem začelih investicij? Za enkrat se nadaljujejo le tiste, ki imajo v celoti pokrite vire lastnih sredstev in kreditov, npr. TP Prevalje, nekaj gozdnih cest itd.

Prvič v Lesni leos nismo sposobni odplačevati v roku zapadlosti anuitet za kredite za tiste TO, ki v osnutku investicijskega plana za leto 1980 ne pokrivajo s svojimi sredstvi vseh obveznosti za odplačilo kreditov.

S tem se povečujejo stroški obresti, istočasno imamo velike težave v vsakodnevnem poslovanju z našo banko, ki ji dolgujemo zapadle obveznosti ob istočasnih zahtevah za odobravanje novih kreditov za prekoračitev investicij.

Zaenkrat smo prosili za začasni odlog odplačil zapadlih anuitet za TOZD s primanjkljaji sredstev do vskladitve in pokritja investicijskega plana v okviru celotne Lesne.

V letošnjem letu nam dodatno zmanjšuje možnosti investicij in pridobivanje kreditov »Zakon o posebnih pogojih za investicijske kredite, ki velja od 15. 12. 1979 dalje«.

Le-ta pogojuje obvezno lastno udeležbo za pridobitev bančnega kredita in sicer v določenem odstotku od predračunske vrednosti za posamezne namene investicij kot na primer:

— 80 % lastni prispevek za gradbene objekte in opremo, odvisno od uporabe kurilnega olja;

— 40 % za opremo, katere proizvodnja temelji pretežno na surovinah in materialih iz uvoza;

— 30 % za gradbene objekte s področja gospodarstva;

— 20 % za opremo, nabavljeno za gospodarstvo itd.

Negospodarske investicije banke odslej po tem zakonu ne smejo kreditirati.

Pomembno je določilo tega zakona, da je banka dolžna najprej pokriti vse prekoračitve za že začete investicije pred zakonom, če istočasno investitor preskrbi svoj delež sredstev po prvotni strukturi virov. To velja predvsem za nove začete investicije za lesno-predelovalni kompleks Radlje.

Ne glede na zakonska določila moramo v naši DO ponovno preveriti vse začete in nedokončane investicije, jih selekcionirati, določiti prioritetni red po bančnih in tudi naših kriterijih.

Najbolj rentabilne investicije je potrebno z združenimi sredstvi hitro dokončati, da bodo čimprej vračale vložena sredstva za možnost odplačevanja kreditov in za doseganje boljše akumulacije.

GOSPODARJENJE Z DENARJEM ZA REDNO POSLOVANJE — OBRATNA SREDSTVA IN PROBLEMATIKA LIKVIDNOSTI V »LESNI«

Denarna sredstva in krediti so potrebni temeljnim organizacijam tudi za redno poslovanje in ne samo za investicije. Po znani shemi reprodukcije je najprej potreben denar za nabavo surovin in materialov za proizvodnjo; denar je potreben za vse zaloge v samem proizvodnem procesu, potreben je za držanje minimalne zaloge gotovih izdelkov in nato še za čas, ko pridobimo denar ali menico od kupca, ki smo mu blago odprodali. Torej: D-B-P-B'-D' (kar pomeni: denar-blago-proizvodnja-več blaga in praviroma-več denarja, kadar rentabilno poslujemo).

V »Lesni« smo v letu 1979 za redno poslovanje potrebovali skupno kar 406,653.000 din tekočega denarja obratnih sredstev, ki smo jih vezali v glavnem v zalogah surovin, materialov, rezervnih delov, nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov — povprečno din 243,041.000, konec leta pa celo 278,296.000 din.

To je pomenilo v celi delovni organizaciji konec leta kar 31,874.000 din več potrebnega denarja za zaloge kot smo plani-

rali po temeljnih organizacijah. Prav tako so nam kupci več plačevali z menicami in manj z denarjem, kar je še dalj časa vezalo naša denarna sredstva.

V »Lesni« smo postali na tem področju zadnja leta še v večji meri odvisni od bančnih kreditov, saj razpolagamo le z minimalnimi lastnimi sredstvi v poslovnem skladu in rezervnem skladu za obratne namene. Prav zato večina temeljnih organizacij posluje na robu likvidnosti.

Glavni vzroki za tako izjemno nizko stanje lastnih obratnih sredstev v »Lesni« so:

1. visoko letno povečanje obsega proizvodnje — količinsko in vrednostno, kar zahteva tudi več denarja;

2. visoka stopnja inflacije, ki še povečuje vrednost istih količinskih zalog in torej zahteva več denarja za redno poslovanje;

3. nizka akumulacija zadnjih let, ki nam ni nadomeščala vzporedno jačanje lastnega poslovnega sklada za redno poslovanje;

4. celo obratno, veliko temeljnih organizacij je v zadnjih letih za razne pogodbene in zakonske obveznosti, ki jih niso krile iz tekočega dohodka, celo zmanjševala v preteklih letih ustvarjen lastni poslovni sklad za obratne namene;

5. stalni primanjkljaji investicijskih sredstev in prekoračitve investicij so v zadnjih letih še dodatno in v največji meri poslabšale stanje lastnega poslovnega sklada in vsako leto dodatno ogrozile že tako slabo likvidnost delovne organizacije.

Odras teh problemov so prazni žiro računi temeljnih organizacij, torej nelikvidnost, ki jo nenehno napajamo z novimi dodatnimi kratkoročnimi krediti pri bankah, pri področni Koroški hranilnici, pri Območni zavarovalni skupnosti Maribor in pri drugih finančnih organizacijah. V tej zvezi se tudi struktura obratnih sredstev iz leta v leto slabša v breme zmanjšanih lastnih in dolgoročnih sredstev in v korist kratkoročnih in nesigurnih kreditov, ki so postali ob problemih nelikvidnosti tudi v bankah še bolj rizični in jih dodatno ni mogoče več zagotavljati. Izjemno veliko — ali

eno četrtno vseh kratkoročnih kreditov oz. ca. 110.000.000 din je odraz zelo pozitivnega internega združevanja vseh kratkoročnih dnevnih viškov sredstev na žiro računih med TOZD v »Lesni«.

Tako združevanje med TOZD za skupno vzdrževanje likvidnosti je dogovorjeno v SS o izvajanju finančne funkcije in v SS o združitvi v Interno banko.

Ti interni krediti se med TOZD obrestujejo po dogovorjeni 6% obrestni meri, torej najmanj 4% nižje kot so bančni krediti. Poleg tega je tu rezultat združevanja med TOZD toliko manj potrebnih zunanjih kreditov pri bankah.

V nadaljnjem številčno v tabelah prikazujemo:

»Pregled zadolženosti s krediti za tekoče poslovanje po TOZD« in v strukturnem razmerju lastnih sredstev ter kreditov in strukturno razmerje trajnih in kratkoročnih kreditov.

Ta pregled izkazuje, da smo z 98% ali praktično v celoti odvisni od kreditov za vsakodnevno poslovanje. Iz tabele tudi vidimo, katere temeljne organizacije so tiste, ki so za tekoče poslovanje najbolj zadolžene in, ki tudi v največji meri vplivajo na nelikvidnost v »Lesni«. S tako strukturo denarja za tekoče poslovanje je redno poslovanje zelo ogroženo in lahko vpliva tudi na zastoje pri nabavi in drugih plačilih. Prav tako nastaja riziko pridobitve denarja pri bankah ob izplačilu osebnih dohodkov. Zato morajo temeljne organizacije v bodoče že od letnega plana dalje skrbeti, da bodo ustvarjale tudi lastni poslovni sklad za tekoče poslovanje in ne samo za investicije.

Zato, da bi zagotovili v bodoče sigurnejše redno poslovanje vseh temeljnih organizacij v »Lesni«, smo v finančni službi skupno s predstavniki posameznih TOZD izdelali t. i. sanacijske programe za obratna sredstva za temeljne organizacije: TIP Otiški vrh, TO Podvelka, TP Pameče, TP Prevalje, Blagovni promet, TSP Radlje, Transport.

Predložili smo jih naši Temeljni koroški banki, ki jih doslej še ni rešila zaradi pomanjkanja sredstev.

PREGLED ZADOLŽENOSTI ZA TEKOČE POSLOVANJE — OBRATNA SREDSTVA NA DAN 31. 12. 1979

T. O Z D	Stanje lastnih virov ObS trajnih in začasnih		Stanje tujih virov-kreditov trajnih kratkoročnih				Skupni tuji viri	
	znesek	%	znesek	%	znesek	%	znesek	%
GO Mislinja	4.444.000	76	98.000	7	1.298.000	93	1.396.000	24
GO Slovenj Gradec	4.976.000	80	260.000	25	764.000	75	1.024.000	20
GO Črna	1.089.000	17	232.000	4	5.136.000	96	5.368.000	83
GO Radlje	10.331.000	75	374.000	11	3.080.000	89	3.454.000	25
CLS Otiški vrh	6.049.000	37	2.306.000	22	7.958.000	78	10.264.000	63
OK Slovenj Gradec	1.153.000	10	279.000	3	10.315.000	97	10.594.000	90
OK Dravograd	384.000	9	92.000	3	3.583.000	97	3.675.000	91
OK Ravne	1.112.000	9	179.000	2	11.586.000	98	11.765.000	91
OK Radlje	784.000	9	93.000	1	8.202.000	99	8.295.000	91
Transport in servisi	481.000	6	687.000	9	6.633.000	91	7.350.000	94
Gradnje	956.000	9	97.000	1	9.958.000	99	10.055.000	91
Turizem	— 4.346.000	— 54	1.573.000	13	10.764.000	87	12.337.000	154
Žaga Mislinja	5.970.000	38	232.000	2	9.422.000	98	9.654.000	62
Žaga Otiški vrh	12.267.000	56	628.000	6	9.035.000	94	9.663.000	44
Žaga Mušenik	244.000	3	268.000	3	7.548.000	97	7.816.000	97
Žaga Vuhred	— 2.460.000	— 32	198.000	2	9.852.000	98	10.050.000	132
TIP Otiški vrh	— 7.710.000	— 8	8.774.000	9	92.692.000	91	101.466.000	108
TP Pameče	— 8.305.000	— 9	11.478.000	11	90.055.000	89	101.533.000	109
TP Prevalje	6.958.000	16	16.923.000	46	19.808.000	54	36.738.000	84
TSP Radlje	— 12.808.000	— 54	698.000	2	35.793.000	98	36.491.000	154
TO Podvelka	1.163.000	2	25.313.000	37	43.581.000	63	68.894.000	98
Blagovni promet	6.533.000	10	2.294.000	4	57.894.000	96	60.188.000	90
Skupne službe	— 18.717.000	— 135	—	—	4.809.000	100	4.809.000	35
Skupaj	9.548.000	2	73.083.000	14	454.987.000	86	528.070.000	98

Sanacijski programi predvidevajo naše lastno in bančno zagotavljanje večjega obsega denarja za tekoče poslovanje in boljše strukturo kreditov v korist dolgoročnim in manj kratkoročnim, s tem pa sigurnejše in varnejše ter predvsem likvidno vsakodnevno poslovanje teh temeljnih organizacij.

Stroški obresti in tečajnih razlik za devizne kredite v zvezi z zadolženostjo za investicijske kredite in kredite za redno poslovanje.

Za našo delovno organizacijo, ki je izredno zadolžena, ne velja splošno pravilo, da obresti in kredite odplačuje inflacijska stopnja, ker izvršene investicije ne dajejo planiranih rezultatov.

V celotni »Lesni« so vse temeljne organizacije v letu 1979 plačale za obresti in tečajne razlike pri odplačilu kreditov naslednje velike zneske, ki pomenijo 13% tekočega dohodka vseh temeljnih organizacij:

1. obresti od dinarskih kreditov za investicije	14,582.372 din
2. obresti od deviznih kreditov za investicije	19,114.169 din
3. tečajne razlike pri plačilu deviznih investicijskih kreditov	14,063.020 din
4. obresti od dolgoročnih in kratkoročnih kreditov za tekoče poslovanje	26,972.044 din
skupni stroški obresti in tečajnih razlik za kredite	74,731.605 din

FINANČNE SMERNICE IN CILJI ZA NASLEDNJE SREDNJEROČNO OBDOBJE 1981—1985

Cilji gospodarjenja z denarjem in krediti za naslednje srednjeročno obdobje izhajajo iz problemov obstoječega stanja prenizke akumulativnosti in tudi zato prezadolženosti naših temeljnih organizacij.

Najpomembnejši cilji za naslednji srednjeročni stabilizacijski plan morajo biti:

1. sanirati obstoječi problem dnevne denarne likvidnosti v celotni »Lesni« v povezavi in s pomočjo področne Temeljne koroške banke, vendar predvsem z večjo zagotovitvijo lastnih sredstev za redno poslovanje. Sanacija je še možna z realizacijo že izdelanih sanacijskih programov za obratna sredstva:

— z zagotovitvijo predvidenega lastnega deleža temeljnih organizacij po posameznih letih,

— s sprotnim zagotavljanjem lastnega deleža za vsak povečan obseg poslovanja,

— s pridobitvijo dodatnih trajnih — dolgoročnih kreditov za obratne namene pri bankah,

— z najbolj racionalnimi in dobro planiranimi zalogami vseh vrst.

2. Do konca leta 1985 moramo doseči na področju rednega poslovanja:

— pokritje vsaj 30 % optimalno načrtovanih zalog surovin, repromaterialov, rezervnih delov, nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov — z lastnim poslovnim skladom za obratne namene.

3. Za vsako investicijo naslednjega srednjeročnega obdobja moramo zagotoviti:

- a) — več lastnih sredstev vsakega investitorja s predhodnim varčevanjem,
— več združenih sredstev med TOZD v »Lesni«,
— več združenih sredstev izven delovne organizacije z dohodkovno povezanimi kupci in dobavitelji.

Zgoraj našeta sredstva morajo pokrivati vsaj 50 % **končne predračunske vrednosti vsake investicije.**

- b) V tej zvezi bodo dodatna zadolževanja za nove investicijske kredite znašala **največ 50 %** predračunske vrednosti investicije ali največ 60 % predvidenih sredstev minimalne in pospešene amortizacije po investiranju.

4. Vse finančne naloge se naj v bodoče opravljajo za temeljne organizacije v dobro organizirani interni banki, ki bo s svojimi samoupravnimi organi iz vsake temeljne organizacije lahko sproti in vnaprej predlagala in izvrševala tako poslovno finančno politiko celotne delovne organizacije in vsake posamezne temeljne organizacije, da bo zagotavljala naši »Lesni« likvidno redno poslovanje in nadaljnji razvoj na zdravi in perspektivni lastni osnovi.

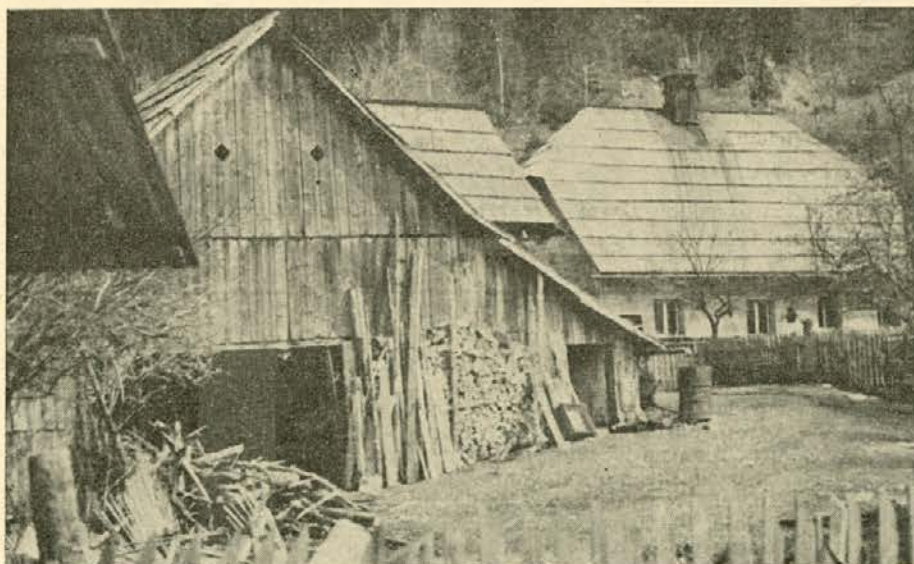
A. Vrbnjak, oec.

Foto: A. Klemenšek

Foto: A. Šertel

Krničnik — foto A. Klemenšek

S fotokamero
po Koroški

Kako bomo reševali problematično investicijo lesnopredelovalnega kompleksa Radlje

V sredo, dne 2. aprila 1980 so se sestali člani OO ZK delovne skupnosti, z člani OO ZK in direktorji radeljskih TOZD.

Sestanka so se udeležili tudi sekretar medobčinskega sveta ZKS za koroško, tov. Mitja HORVAT.

Predmet razprave je bila trenutno najbolj žgoča problematika naših TOZD — izgradnja lesnopredelovalnega kompleksa Radlje.

OO ZKS je imenovala komisijo, ki naj pripravi sklepe, ki so pogoj za nadaljevanje izgradnje LPK Radlje. Komisija, ki jo sestavljajo naslednji člani: Potočnik Tone, dipl. inž., Štraser Oto, dip. iur., Konečnik Ivan, oec., Rek Marjan, inž. in Stanonik Janko, dipl. inž., se je sestala dvakrat — dne 5. 4. 1980 in 15. 4. 1980 in izoblikovala naslednje sklepe:

1. Investitorji morajo takoj urediti medsebojna razmerja s samoupravnim sporazumom, imenovati skupni organ upravljanja, ki imenuje oz. potrdi investicijsko skupino za strokovno izvedbo investicije. Investicijska skupina mora imeti vsa pooblastila, da bo samostojno in odgovorno izpeljala vse strokovne naloge, ki izhajajo iz sklepov programov in načrtov.

Rok: do 25. aprila 1980

Zadolžen za organizacijo priprave sporazuma tov. Potočnik Tone.

2. Vodja bodoče investicijske skupine predloži program, ki mora biti finančno sprejemljiv in politično verificiran in šele na ta način bo lahko tudi realiziran. Vodja investicijske skupine po svojem predaraku izbira in določa sodelavce. Za svoje delo je investicijska skupina odgovorna samo poslovnemu odboru.

Rok: 25. april 1980

Zadolžen za izvedbo: glavni direktor DO Lesna tov. Planinšec Peter.

3. Zaradi obstoječe tehnologije, zaradi boljših poslovnih rezultatov in zaradi funkcionalne povezanosti obeh finalnih TOZD (TPS Radlje in TO Podvelka) je možno to investicijo nadaljevati le, če se v najkrajšem možnem času združita oba TOZD z Žago Vuhred. Za izdelavo elaborata o družbeno-ekonomski upravičenosti združitve sta zadolžena šef sektorja za dejavnost lesne industrije tov. Baškovič in šef sektorja za plan, analize in informacije tov. Archova, ob vsestranski pomoči vseh tistih vodilnih delavcev, ki po njenem mnenju morajo sodelovati.

Rok za izdelavo elaborata je 25. april 1980

Rok za izvedbo referendumov je 15. junij 1980

Zadolženi: šef sektorja za pravne in kadrovske zadeve tov. Štraser, direktor TSP Radlje tov. Štručl, direktor TO Podvelka tov. Konečnik, direktor TOZD Žaga Vuhred tov. Štruc, in Verglez Cvetka, oec.

4. Okrnjena varianta, po kateri bo banka odobrila določena dodatna sredstva, je bila dostavljena Ljubljanski banki dne 31. 3. 1980. Po tej varianti bomo gradili le najnujnejše, kar še zagotavlja količinsko doseganje načrtovanega obsega proizvodnje po investicijskem programu, ob zmanjšanih skupnih učinkih investicije. Tehnične rešitve te okrnjene variante niso v skladu z lokacijskimi pogoji in inšpekcijskih služb. Izvedba te variante pride v poštev, če bodo finančna sredstva odobrena v aprilu 1980, sicer bo prišlo zopet do odmika od plana izgradnje, zaradi česar bo spet prišlo do podražitev. Potrebno je zagotoviti sovlaganje v višini, kot so v varianti predvidena (Marles, Slovenijales, gradbena podjetja).

Zadolžena: vodstvo podjetja (Planinšec) in finančna služba (Vrbnjakova), ki mo-

rata do konca aprila 1980 dokončno povedati ali je možno pridobiti potrebna sredstva ali ne. V poročilu mora biti naveden tudi rok — kdaj, na kakšen način in koliko sredstev bomo pridobili.

5. Analizo pripravijo finančni sektor, plan, investicijski sektor in razvojni sektor. generalni direktor določi nosilce.

Rok: konec aprila 1980

6. Direktor DO Lesna mora na naslednjem razširjenem kolegiju podati jasen koncept o nadaljevanju izgradnje LPK.

Rok: 25. 4. 1980

7. Preveriti je potrebno izjavo tov. Štruca glede izredno drage izvedbe žagalnice v Radljah. Tov. Štruc naj pridobi potrebne podatke za primerjavo izgradnje žagalnice na LPK.

8. Na predlog tov. Horvat Mitje, medobčinskega sekretarja ZKS, moramo razjasniti vzroke in razčistiti o osebnih odgovornosti posameznikov, zaradi česar je prišlo do teh zapletov pri izgradnji LPK.

Zadolžena: delavska kontrola DO, ki lahko v primeru da ne bo prišlo do rezultatov, vse skupaj preda višji instanci.

Na te sklepe so določeni posamezniki in nekateri sektorji že poslali pripombe. Pričakujemo še več pripomb in dopolnitev, zato bomo kompleksno problematiko objavili v enem izmed naslednjih Viharnikov.

Sekretariat OO ZK delovne skupnosti

Opomba:

LPK = Lesnopredelovalni kompleks Radlje

POPRAVEK

V prejšnji številki VIHARNIKA so bili v članku Predlog gospodarskega načrta 1980 prikazani nekateri podatki napačno. Na prvi strani v drugem stolpcu se tretji odstavek pravilno glasi:

Tovarna ivernih plošč planira proizvodnjo na osnovi 4-izmenskega obratovanja 103.000 m³ navadnih in gradbenih ivernih plošč, 2.500.000 m² oplemenitenih ivernih plošč, 500.000 t. m. robne obdelave in 5000 m² postforming plošč.

Uredništvo

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, r. o. — Ureja uredniški odbor Vida Gerl, Ludvik Mori, Oto Pisknik, Hedvika Janše, Nada Črnič, Anton Čuješ, Vida Vrhnjak, Andrej Šertel, Ida Robnik — Glavni urednik: Andrej Šertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Žnideršič — Naklada 5100 izvodov — Klišeji in tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška c. 14, 62000 Maribor, 1980

ZAKAJ SMO ZAPOSTAVLJENI?

Vozniki tovornjakov pri LESNI TOZD Transport in servisi sprašujemo, zakaj se ne uredi za nas, da bi nam bila šteta delovna doba s povečanjem.

Skupščina skupnosti pokojninskega zavarovanja v SR Sloveniji je že pred nekaj leti sprejela sklep o določitvi delovnih mest v pridobivanju lesa iz gozdov in delovnih mest voznikov, kjer se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Cujemo razne govornice med drugimi tudi to, da smo kot TOZD, ki vrši usluge drugim TOZD že v položaju, da ima naša dejavnost značaj javnega prometa. Ovira bi menda bila le, da ni izvršena registracija za javni promet.

Izveček sklepa:

2. V prometu

a) delovna mesta voznikov tovornjakov z nosilnostjo 5 ali več ton,

b) delovna mesta voznikov avtobusov v medkrajevnem, mestno primestnem prometu;

c) delovna mesta voznikov trolejbusov.

Na delovnih mestih a), b) in c) se šteje zavarovalna doba s povečanjem v OZD, ki so registrirane za javni cestni promet, pod b) še ob pogoju, da imajo za prevoz potnikov v naprej določene stalne vozne rede.

Voznikom tovornjakov, avtobusov in trolejbusov se ob pogojih iz prejšnjih odstavkov šteje zavarovalna doba s povečanjem, če prebijejo na takšnih delih najmanj 80 % vsega dejanskega delovnega časa v posameznem letu.

Vsakih 12 mesecev dela na teh delovnih mestih se šteje za 14 mesecev zavarovanja.

Že sam sklep je zelo vprašljiv, da ne rečemo birokratski. Saj v drugi točki določa, da je akt o registraciji tisti, ki nekomu daje ali jemlje ugodnost povečanega štetja delovne dobe, ne pa delovni pogoji in teža dela.

Prosimo pravno službo LESNE, da nam v VIHARNIKU javno odgovori:

— ali smo upravičeni do povečanega štetja delovne dobe,

— kje se je zataknilo in

— kdo je odgovoren?

Za odgovor se vnaprej zahvaljujemo.

Vozniki tovornjakov
TOZD TRANSPORT IN SERVIS

Vprašanje voznikov tovornjakov TOZD Transport in servisi je strokovna služba LESNE odstopila skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije.

Odgovor skupnosti pokojninskega zavarovanja v celoti objavljamo:

V dopisu z dne 2. aprila želite, da vam odgovorimo, ali imajo vaši vozniki tovornjakov 5 ton nosilnosti in več, ki delajo v TOZD Transport in servisi, pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem.

V zvezi z vašim vprašanjem pojasnjujemo, da je skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji na seji dne 26. junija 1975 med drugim sprejela sklep o določitvi delov-

nih mest voznikov, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem in o stopnji povečanja (Uradni list SRS, št. 19/75). Po tem sklepu se v prometu šteje zavarovalna doba s povečanjem na delovnih mestih voznikov tovornjakov z nosilnostjo 5 ton in več, na delovnih mestih voznikov avtobusov v medkrajevnem, mestnem in primestnem prometu in na delovnih mestih voznikov trolejbusov in sicer v organizacijah združenega dela, ki so registrirane za javni cestni promet in ob pogoju, da imajo za prevoz potnikov vnaprej določene vozne rede ter morajo na takšnih delih prebiti najmanj 80 % vsega dejanskega delovnega časa v posameznem letu.

Na podlagi navedenega sklepa se šteje zavarovalna doba s povečanjem le v organizacijah združenega dela, ki so registrirane za javni cestni promet ter jim je to glavna dejavnost. V imenu teh organizacij je vložilo zahtevek njihovo bivše poslovno združenje »Vektor« iz Ljubljane. V Sloveniji se je ta zahtevek nanašal na 29 organizacij oziroma sestavljenih organizacij. Iz povedanega se lahko zaključí, da ni beneficiran poklic voznika motornega vozila.

Strokovna dokumentacija, t. j. dokumentacija o pogojih dela in škodljivostih, je bila obdelana samo za voznike, ki delajo v organizacijah, ki so registrirane za javni cestni promet, ne pa za voznike v tzv. režijskem oziroma interprodukcijem prometu. S pomočjo analogije pa ni možno ugotavljati obstoj določenih faktorjev za štetje zavarovalne dobe s povečanjem.

Na podlagi sklepa, ki ga je sprejela skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije dne 26. junija 1975 se torej vašim voznikom tovornjakom ne more priznati štetje zavarovalne dobe s povečanjem.

Skupina za beneficirano dobo:

Dana Perme

UTRINKI S POHODA PO POTEH POHORSKE BRIGADE

Sonce se je kakor žareča krogla vzdignilo iz vrhov ponosnih smrek, ko smo mladinci iz mladinskega aktiva »Pohorske brigade« Pameče-Troblje stopili v zbor, pripravljeni, da že desetič zapovrstjo počastimo spomin na padle junake Pohorske oz. Zidanškove brigade pri Jesenku.

Preden smo krenili na pot, smo tov. Paradiž Avgustu — Niku, našemu dolgoletnemu voditelju pohoda in borcu, ki je bil priča bitke pri Jesenku 4. aprilla 1944. leta, podelili priznanje.

Takrat je tam padlo mnogo borcev, ki so se borili za to, kar danes mi uživamo in vest nam nikakor ne bi dopustila, da opustimo tradicijo pohoda in spomin na ta dan.

Mladinci »Pohorske brigade« Pameče-Troblje smo ponosni, da smo lahko sprejeli v našo

sredino tov. Paradiž Avgusta — Nika in menim, da je prav, če se za trenutek ustavim ob njegovem življenju.

Rodil se je 19. 7. 1919 leta v Pamečah. Svojo mladost je preživel zelo težko, saj je bila njihova družina številna. Kot vsak drug otrok si je moral tudi Avgust služiti kruh že od rane mladosti. V njegovih najlepših mladostnih letih je okupator napadel Jugoslavijo in tov. Avgust se je 28. 8. 1943 leta vključil v Pohorski odred, ki se je kasneje preimenoval v Zidanškovo brigado. Po bitki pri Jesenku pa je bil premeščen za vodjo Pavčkovih bolnic ter tam dočkal med svojimi soborci težko pričakovano svobodo. Po vojni se je zaposlil pri tedanjem Mikulču, sedanji tovarni meril. Po treh letih dela pri Mikulču pa se je zaposlil na žagi v Pamečah in od tam šel v služben pokoj.

Obenem smo podelili priznanje tudi našemu mladincu Hodniku Marjanu, ki je že 13. leto član MA Pameče-Troblje, 6 let je bil podpredsednik in 3 leta predsednik MA. Prizadeval si je za napredek MA oziroma celotnega družbenopolitičnega delovanja v naši KS.

Zatem se je iz naših grl oglasila pesem in stopili smo na pot. Vodila nas je mimo pokopališča, kjer je grob dvanajstih talcev. Tam smo položili ob spomenik venec in cvetje ter njihovo smrt za svobodo počastili z enominutnim molkom.

Nadaljevali smo pot. Vodila nas je skozi gozd, ki je dajal prijeten hlad, saj je bilo vroče kot v poletnih mesecih. Sonce nas je božalo s svojimi žarki in imela sem občutek, kot da hoče še bolj osvetliti našo svobodo, našo neodvisnost.

(Nadaljevanje na 14. strani)

Mravljak Rok

Nenadoma je odšel. Dve uri pred tem je bil še v družbi svojih prijateljev upokojencev. Vseskozi je bil zdrav, prava korenina; kljub osmemu križu je hodil zmeraj vzravnano, z živahnimi, lahkimi koraki. Toda oplazilo ga je nepričakovano, kot podre strela mogočno drevo.

Pokopali smo pravo kmečko korenino s Strojne ob državni meji, kjer še živi pristen kmečki rod kot na braniku slovenske besede.

»Oj strmi breg, življenje ti, po tebi speti je težko« ...

je zapisal Blaž Mavrel, ljudski pesnik s Strojne. Strmi so bregi na Strojni. Strmo je polje, okoli cimprova, strmo je pri sosedu. Kdor hoče tu vzdržati, mora biti v zemljo zatreskan. Obdelava polja s stroji je nemogoča. Kruh je treba tukaj pridelovati na star, klasičen način, vendar ga še imajo pri vsaki hiši, tistega rženega, s katerim gostoljubno postrežejo vsakega gosta.

(Nadaljevanje s 13. strani)

Bližali smo se k Zapečniku. Tam stoji spomenik, ki je posvečen štirim partizanom in sodelavcem NOB, ki so tam padli. Plošča je bila odkrita leta 1948. Pred njo smo položili venec, potem pa nadaljevali pot proti Jesenku. Sonce je še bolj pripekalo, v nas pa se je naselil nek nemir, saj smo se bližali vrhuncu pohoda. Pa smo se hitro pomirili; ko smo prispeli do domačije, smo zapeli, pripravili smo tudi kulturni program.

»Samo milijon nas je,« se je razlegel glas, »samo milijon, ki pijejo mu kri biriči, ki ga trpljenje krotoviči in vendar ga nikoli ne uniči. Nikoli in nikdar...!«

Zatem nam je tov. Paradiž povedal nekaj besed o tragični bitki. Nemo smo ga poslušali. Ob njegovih besedah se je vsakdo zamislil, in vem, da je tisti hip vsako srce kričalo: »Nikoli več vojne!«

Okrog poldne smo stopili do Škorjanca, kjer nas je čakalo kosilo. Popoldne pa smo preživeli v prijetnih pogovorih. Proti večeru smo pripravili kres. Ko so v zrak švigili prvi plameni, se je z njimi dvignila tudi pesem, ki so jo spremljali nežni zvoki kitare.

»Jugoslavija, Jugoslavija,« je odmevalo prek vrhov, v nas pa je bila ena sama želja: »Tito, bodi vselej z nami...«

AJTNIK BRANKA

Rajni si je okusil strelne jarke v prvi svetovni vojni, služil vojsko v stari Jugoslaviji in bil eno leto vojni ujetnik pod Nemci v drugi svetovni vojni. V mladosti se je tepel za strojanska dekleta s financarji, ki so stražili veržajski plot; odrezal se je tudi na vsakoletnem Urhovem žeganju, kjer je bila tepeška tako običajna, kot prej žegen v cerkvi.

Stirideset let je bil gospodar na Zábarnikovem velikem in težkem gruntu. Težko je bilo v stari Jugoslaviji za kmete, dvakrat težko za Strojance. V hudi stiski za denar so Strojanci obrezovali les, ga na vprežno furo naložili morda en kubik in ga odpeljali na postajo, v oddaljene Prevalje. Cel dan je trajala taka fura, toda dinar je bil krvavo potreben.

Poleg kmetovanja je rajni Zábarnik našel čas tudi za delo za širše družbene potrebe. Skoraj vsa leta kmetovanja je bil občinski odbornik, pred vojno in po njej. Kamorkoli je bilo treba koga izvoliti, so izbrali njega. Strojanci so že vedeli, zakaj. Znal se je namreč pobrigati in potegovati za napredek svojega zaostalega kraja. Bil je glavni pobudnik za vzdrževanje ceste Reka—Strojna. V času, ko gozdna še ni gradila in vzdrževala cest, je organiziral in vodil popravilo ceste, ki je bila edina vez z dolino. Kuluk, so pravili temu prostovoljnemu delu.

Ko je dal grunt nasledniku, se je odselil na Ravne. Strojne in njenih ljudi ni pozabil in je bil z njimi vedno v stiku. Čas si je krajšal z izdelovanjem raznega orodja iz lesa, tako je storil marsikomu uslugo.

Vsem, ki so rajnemu izkazali zadnjo čast, se svojci lepo zahvaljujejo!

Naj mu bo lahka strojanska zemlja!
Ajnzik

Metelko Franc

Dne 26. 4. 1980 smo se poslovili od sodelavca Franca Metelka. Njegova življenjska pot se je začela pred 58. leti v Peklu pri Poljčanah, od koder ga je nato v otroških letih pripeljala semkaj na obronke Pohorja. Vse od Lovrenca na Pohorju, kjer se je prvič srečal s šolo, do Slovenj Gradca, kjer je solanje nadaljeval, pa dalje preko Dravograda do Prevalj, kjer si je ustvaril družino in dom.

Po končanem studiju na trgovski akademiji se je zaposlil najprej pri Rudniku v Mežici, zatem pa za daljši čas v Železarni Ravne. Od tam ga je zanesla pot za krajši čas med kovače na Muto. Pri Lesni se je zaposlil pred 7. leti in to pri takratnem lesno industrijskem podjetju v Slovenj Gradcu, kjer se je takoj vključil v zunanje-trgovinsko dejavnost, ki je bila ravno v razvoju. Z znanjem, ki si ga je pridobil na tem področju, je — ob združitvi takratne lesne industrije in gozdarstva v sedanjo Lesno — mnogo pripomogel k čimprejšnji osamosvojitvi uvoza. Bil je edini, ki je povsem obvladal tuje jezike, ki jih najpogosteje rabimo, pa je bila zavoljo tega tudi odgovornost, ki jo je prevzemal nase, toliko večja. To še posebno, če pomislimo, da za povečani obseg del, ki jih je na področju neposrednega uvoza narekovala rastoča proizvodnja, ni bilo možno dobiti takoj ustreznih dodatnih delovnih moči.

Pokojni sodelavec se je vselej trudil, da bi zadostil tem povečanim naporom, čeravno so se že nekaj let po nastopu službe pri Lesni, začeli pri njem pojavljati prvi znaki bolezní. Z leti se je z (Nadaljevanje na 15. strani)

(Risba). Narisala Mihaela Lenart

Prezgodnji grob

TJA, KAMOR MOČ PREGANJALCEV NE SEŽE
TJA, KAMOR NJIH KRIVIC NE BO ZA NAMI,
TJA, KJER ZNEBI SE ČLOVEK VSAKE TEŽE.

Zapisali smo ti teh nekaj vrst v spomin, tovariš pri delu in prijatelj dolgih let. Dvaindvajsetega januarja, pred osemindvajsetimi leti, se je na Ramšakovi domačiji na Legnu oglasilo otroško vekanje. Ti, dragi Franc, si takrat osrečil svoje starše in celo domačijo.

Trda leta tvoje otroštva in mladosti je obdobje pomanjkanja, kriz in nadlog iz predvojnega obdobja. Vojna, teror, ubijanje, kri in zasužnjena domovina, to je oznaka časa, ko ti je bilo dvajset let in nekaj čez. Nasilni okupator se je polastil tudi naše krvi. Vlekli so te na Rusko, za nje naj bi tekla naša, tvoja kri.

Klic domovine, glas krvi — in našel si pot v naše brigade. Kolikokrat se ti je zaiskrilo oko, ko si rekel, da je trpljenje veliko lažje, če veš, zakaj trpiš. Tvoj rod, tvoja domovina, svoboda..., to so vrednote, ki si jim daroval svoje trpljenje.

V Pohorski in Šercerjevi brigadi si se bojeval. Ranjen si okrevljal v Pavčkovi bolnici, v pohorskih gozdovih.

Po gozdovih Pohorja in po savinjskih bregovih si bredel s tovariši podnevi in ponoči. Brigada, boj, akcija, napor. Tudi to si preživel.

Ali je še kje košček Slovenske prsti, kjer naša ni kanila kri. Skupina partizanov, Pečolar Franc je drugi z desne.

Svoboda. Le tisti, ki je ni imel, jo lahko polno doume. Ta ve, da svoboda ni le beseda za praznične dni in za šolske ure. Bogastvo je, moč in življenje.

Odredili so, da greš takoj po zmagi v oficirsko šolo v Banat. Uspešno si jo zaključil. Leta 1946 si se vrnil v svoj rojstni kraj. Takoj si prevzemal odgovorne dolžnosti. Najprej si bil predsednik krajevnega odbora Legen. Kmalu pa so te zopet zvabili gozdovi.

Pečolar Franc leta 1946

Pečolar Franc leta 1980

Odločil si se in kot gozdar opravljaj gozdne revirje preko trideset let. Bil si naš cenjen, pošten sodelavec in dober tovariš. V službi se tvoje delo ni končalo. Bil si pri gasilcih, član lovske družine in tudi njen starešina, bil si aktiven v organizaciji ZB, sodeloval pri številnih družbenopolitičnih akcijah, delal v samoupravi in sindikatu. Še bi lahko naštevali. Državna odklivanja in številna družbena priznanja so dokazila o tvojem delu.

Leta 1949 se je naš Franc PEČOLAR poročil. Z Mikijevo Marijo sta uspela ustvariti topel dom sebi in svojim trem otrokom. Branko, Jože in Minka, vsi so že pri svojem kruhu.

Dragi Franc, bil si delavec na kmetiji, borec med vojno, delavec v podjetju, oficir in funkcionar. Pomagal si reševati številne probleme. Ravno za to je nam še večja skrivnost, kakšen in kako težek problem je bil postavljen pred tebe 2. aprila letos, da ga nisi uspel razrešiti. Lahko le ugibljemo, prava resnica pa bo ostala zavita v meglo skrivnosti in zakopana s tabo v prezgodnjem grobu. Vse pa kaže, da si imel urejen topel dom kjer ste z razumevanjem reševali vse skupne probleme.

So bili pritiski nate pretežki na drugih področjih? Na delovnem ali družbenem področju? Veliko nas je tvojih prijateljev in hudo nam je, da nismo bili v trenutku stiske pri tebi. Kako radi bi ti izkazali zvestobo prijateljstva.

Praznina je nastala s tem dnem v naših vrstah. Zato tvoji prijatelji po srcu in delu pišemo te vrstice, da spomin ne bo zbledel, da boš ostal med nami.

Slovenska zemlja, za katero si se bojeval, jo trgaj iz rok okupatorjev naj ti bo tih in miren dom, kjer te glasen hrup nadlog in skrbi ne bo predramil.

Zeni Mariji, hčerki Minki, sinovoma Jožetu in Bran-ku izrekamo iskreno sožalje.

Delovni tovariši in prijatelji

(Nadaljevanje s 14. strani)

njegovo pomočjo sicer usposobil mlajši kader, tako da je bilo delo zanj v prihodnje le lažje, vendar kaj, ko je v istih letih napredovala tudi njegova bolezen. Kljub prizadetemu zdravju ni pri svojem delu nikdar tožil. Vdano je prenašal težave, ki mu jih je povzročala bolezen. Pri delu je bil vesten in marljiv ter poln človeške topline. Znanje in pridobljeno sposobnost je prenašal nesebično na mlajše sodelavce.

Bolezen je neusmiljeno napredovala, vendar mu ni mogla odvzeti volje do čela z nami, pa čeprav mu je v zadnjih dveh letih dovoljevala le štiriumno zaposlitev. Bil je rad med nami, zato tudi v boju z boleznijo ni hotel popustiti. Vztrajal je vse do konca leta 1979, ko se je tik pred zaključkom leta v poslovnih prostorih še zadnjikrat pogovarjal z nami.

Od takrat je minilo le nekaj mesecev in nastopil je

dan, ko smo pokojnega sodelavca lahko spremili le še na njegovi zadnji poti. Bilo je to lepo sobotno popoldne. Uršja gora, še vsa odeta v sneg, se je lesketala v soncu. Ob vznožju, kjer je pokopališče, pa je bilo že nekaj cvetočih dreves. Kot da se želi narava ki je bila do pokojnika v njegovem neenakopravnem boju tako neizprosna, le za trenutek oddolžiti! Resnoben molk, ki je spremljal pokojnikovo zadnjo pot, so za trenutke pre-

kinili le oddaljeni zvoki »TISINE« — kar je bila njegova zadnja želja.

Sodelavca Franca ne bo več med nami, dolžni pa smo mu zahvalo za iskreno tovarštvo in ves trud, ki ga je vložil v svoje delo.

Bolečino čelimo z njegovo družino in vsemi njegovimi. V imenu vseh delavcev Lesne jim izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci

Razpis za letovanje v sezoni 1980

Člani kolektiva LESNE imajo v letošnjem letu možnost letovati v naslednjih krajih ob jadranski obali:

- počitniški dom Filip Jakov
- hotel Bernardin — Portorož
- a) celotna oskrba
- b) soba pri zasebniku, hrana v hotelu Bernardin
- kamp naselje Selce
- kamp naselje Valovine pri Puli
- kamp prikolice v Novemgradu
- Gorski turistični center Koper

Izmenje bodo 9, 10 in 11-dnevne, in sicer v času:

9. 6.—20. 6. (11 dni)	1. 8.—11. 8. (10 dni)
20. 6.—30. 6. (10 dni)	11. 8.—22. 8. (11 dni)
30. 6.—11. 7. (11 dni)	22. 8.—1. 9. (10 dni)
11. 7.—21. 7. (10 dni)	1. 9.—10. 9. (9 dni)
21. 7.—1. 8. (11 dni)	10. 9.—19. 9. (9 dni)

CENE:

	Portorož			Pula	Selce
	Filip Jakov	soba pri zas.	Hotel Bernardin		
— Člani kolektiva	170	135	180	135	110
— Otroci od 2—10 let	85	85	85	85	65
— Zaposleni zakonec	200	180	205	180	145
— Otroci tujih od 2—7 let	120	120	145	120	120
— Tuji nad 10 let	250	240	265	225	160

Cena za uporabo prikolice znaša na dan 145 din za člane kolektiva, ne glede na število članov in 180 din za tuje družine. Koristniki kamp prikolic plačajo še 30 din kot pavšalno ceno za uporabo plina.

Pravico do letovanja po ceni, ki je določena za člane kolektiva, imajo tudi nezaposleni zakonci članov kolektiva, njihovi nepreskrbljeni otroci nad 10-let, upokojenci ter njihovi nezaposleni zakonci, zakonci ponesrečenih pri delu in njihovi nepreskrbljeni otroci ter kmeti kooperanti.

Po tej ceni lahko opravičenci letujejo največ 10-dni, najmanj pa 5-dni (koriščenje vsaj 5-dni skupaj).

V času letovanja od 9. 6.—20. 6. 1980 pripada koristniku 30% popusta, od 20. 6.—30. 6. in 1. 9.—10. 9. 1980 pa 20% popusta, od 10. 9. 1980 dalje pa 30% popusta.

Popust velja za počitniški dom Filip Jakov, za Portorož (soba pri privatniku, hrana v Bernardinu) in kamp prikolice v Novemgradu, popust ne velja za izlete.

Glavna sezona traja od 30. 6.—1. 9.

Turistična taksa je vračunana le v penzionih za Selce, ostali koristniki plačajo turistično takso posebej. Prednost pri letovanju v glavni sezoni imajo:

1. člani kolektiva, ki v predlanskem oz. lanskem letu niso koristili naših domov.
2. TOZD, kjer imajo kolektivne dopuste.
3. Družine s šoloobveznimi otroki.

Napotnica ni prenosljiva, zato ob morebitni zamenjavi zahtevaj novo napotnico.

V primeru odpovedi letovanja morajo imetniki napotnico vrniti najkasneje v roku 14 dni pred nastopom letovanja, v kolikor odpove letovanje po 14 dneh, si mora poiskati namestnika oz. plačati 20% za vsak oskrbovalni dan.

Opravičena je odpoved le v primeru bolezni, hujših poškodb, smrti in službenih zadev, za kar bo potrebno predložiti potrdilo. Prav tako se obračuna 20% za vsak oskrbovalni dan v primeru kasnejšega nastopa ali predčasnega odhoda iz doma.

Pri prejemu napotnice za letovanje je potrebno obvezno poravnati ves znesek.

Prijavnice za letovanje dostavite do 15. 5. 1980 referentu za družbeni standard.

Oto Štraser, dipl. iur.

PRIJAVA ZA LETOVANJE V SEZONI 1980

TOK Gozdarstvo Radlje obvešča gozdne posestnike — kooperante, da bo camp prikolica za letovanje tudi letos postavljena v Medulinu pri Puli.

Če se boste odločili za letovanje, se prijavite na upravi TOK Radlje do 31. 5. 1980.

Prijave po tem roku nikakor ne bomo mogli upoštevati.

Ker se bodo v morebitne proste izmene prijavljali delavci TOK, prosimo, da navedeni rok prijav upoštevate.

TOK Gozdarstvo Radlje ob Dravi

Franc Mlačnik, eden od gozdnopožarnih stražarjev poročja z UKV oddajnikom štabu civilne zaščite pri Krajevni skupnosti Črna, da se je na Tebru pojavil dim.

Kljub vsem preventivnim ukrepom in opremljenim požarnim stražam nam je nad Črno 14. aprila 1980 zaradi neprevidnosti pri kajenju pogorelo dva hektarja mladega macesnovega in borovega gozda, ki smo jih pri prejšnjih dveh velikih požarih 1974/75 leta uspeli očuvati. Zdaj je na Tebru ostalo še okrog tri hektarje borovega nasada. Bodo dorasli ali pa jih bo neke sušne pomladi doletela enaka usoda?

Teber po gozdnem požaru